

Pistis Sofia (Pistis Sophia)

Pistis Sofia on laajin Nag Hammadin kirjaston ulkopuolelta löytyneistä gnostilaisista kirjoituksista. Sen synty on ajoitettu vuosien 250 - 300 välille. Kirjoitus on koptinkielinen käännös kreikankielisestä alkutekstistä. Yksi kopio tästä kirjoituksesta sisältyy Askewin koodeksin nimellä tunnettuun pergamenttikirjaan, jonka British Museum hankki omistukseensa vuonna 1795.

Pistis Sofia kuuluu ns. dialogievankeliumeihin, joissa kuvataan Jeesuksen oppilaidensa kanssa käymiä keskusteluja ylösnousemuksen ja taivaaseen astumisen välisenä aikana. Näiden keskustelujen tarkoituksena oli palauttaa oppilaiden mieliin Jeesuksen aikaisempia opetuksia tai antaa aikaisemmasta poikkeavaa aivan uutta tai aikaisempaa täydellisempää opetusta. Nag Hammadin kirjastossa dialogievankeliumeja edustavat muun muassa gnostilaiset Johanneksen salainen kirja, Jeesuksen Kristuksen viisaus, Pietarin kirje Filippukselle ja Jaakobin ensimmäinen ilmestys.

Evankeliumin nimi "*Pistis Sofia*" on monimerkityksinen. Se voisi olla suomeksi "Usko-Viisaus" tai "Viisauden usko", mutta myös "Sofian usko", koska gnostilaisessa mytologiassa Viisaus eli Sofia miellettiin maallisen Jeesuksen taivaalliseksi kaksospuolikkaaksi.

Pistis Sofia kertoo ylösnousseen Jeesuksen opetuksista oppilailleen. Kirjoituksen mukaan Jeesus opetti oppilaitaan yksitoista vuotta ylösnousemuksena jälkeen ja pystyi tuona aikana opettamaan heille vasta ensimmäisen tason mysteerit.

Kirjoitus käsittää kuusi kirjaa, joissa on yhteensä 148 lukua. Se alkaa vertauksella, joka kertoo rinnakkaisesti Jeesuksen kuolemasta ja ylösnousemuksesta, ja kuvaa sielun alaslaskeutumista ja ylösnousemista. Tämän jälkeen kuvataan taivaan monimutkaista rakennetta ja hierarkioita sekä gnostilaisen kosmologian tärkeitä hahmoja. Lopulta kirjoitus luettelee 32 lihallista himoa, jotka ihmisen on voitettava ennen kuin pelastus on mahdollista.

Oheisen suomenkielisen käännöksen on tehnyt englanninkielisen käännöksen pohjalta ruusuristolainen Pekka Ervast 1920-luvulla. Kieliasu on vanhahtava ja johdantoteksteissä näkyvät kääntäjän omat äänenpainot.